

УДК 336.226.111

Коробкіна Н.Г.

аспірант кафедри фінансів

Національного університету державної податкової служби України

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПОДАТКОВИХ ПІЛЬГ ПЛАТНИКАМ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПРИБУТКОВОГО ПОДАТКУ У США

PECULIARITIES OF TAX ALLOWANCES FOR PAYERS OF INDIVIDUAL INCOME TAX IN USA

АНОТАЦІЯ

У статті охарактеризовано особливості адміністрування федерального індивідуального прибуткового податку у США, зокрема диференціацію ставок податку залежно від статусу платника та рівня доходу. Проаналізовано основні податкові пільги, що надаються платникам на загальних підставах і/або залежно від віку платника, наявності сліпоти чи перебування його у якості утриманця. У результаті зроблено висновки щодо можливості часткового використання досвіду США у вітчизняних реаліях.

Ключові слова: індивідуальний прибутковий податок, звільнення від оподаткування, виключення з-під оподаткування, вирахування з доходу, заліки/кредити.

АННОТАЦИЯ

В статье охарактеризованы особенности администрирования федерального индивидуального подоходного налога в США, в частности дифференциацию ставок налога в зависимости от статуса плательщика и уровня дохода. Проанализированы основные налоговые льготы, предоставляемые налогоплательщикам на общих основаниях и/или в зависимости от возраста плательщика, наличия слепоты или пребывания его в качестве иждивенца. В результате сделаны выводы о возможности частичного использования опыта США в отечественных реалиях.

Ключевые слова: индивидуальный подоходный налог, освобождение от налогообложения, исключение из-под налогообложения, вычет из дохода, зачеты/кредиты.

ANNOTATION

This article presents the features of tax administration of federal individual income tax in USA, including the differentiation of tax rates depending on the status and income of the taxpayer. The basic tax allowance provided to taxpayers on a general basis and/or depending on his/her age, blindness or staying as a dependent is analyzed. As a result, it is concluded on the possibility to use experience of USA in domestic conditions.

Keywords: individual income tax, exemption, exclusion, deduction, tax credits.

Постановка проблеми. Податок на доходи фізичних осіб з'явився у світовій практиці досить давно, тому на сьогодні він адмініструється майже у всіх країнах світу. З метою дотримання принципу справедливості в оподаткуванні, а також для зниження податкового тиску на доходи окремих категорій платників податків законодавство країн встановлює обмежений перелік податкових пільг, які, як правило, видозмінюються залежно від статусу платника податку та розміру отриманого доходу протягом звітного (податкового) періоду. Зважаючи на те, що проблеми використання пільг з податку на доходи фізичних осіб в Україні перебувають у центрі уваги науковців і практиків, постає потреба у вивченні

уже існуючих механізмів надання пільг з даного податку в інших країнах.

Так, на особливу увагу заслуговує досвід використання системи пільгового оподаткування доходів громадян у США. Законодавче запровадження індивідуального прибуткового податку (*individual income tax*) у США відбулося у 1913 р. під потужним впливом соціалістичного руху, його називали втіленням «законів правди і справедливості» та вважали найдосконалішою формою оподаткування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам пільгового оподаткування доходів фізичних осіб, оптимізації системи податкових соціальних пільг, ефективності надання пільг присвячено чимало наукових публікацій. Вагомий внесок у дослідження окремих аспектів даної проблематики зробили такі вчені, як В.Л. Андрущенко [1], З.С. Варналій [1], Ю.Б. Іванов [2], І.А. Майбуров [2], С.М. Панчишин [3], А.М. Соколовська [4], Л.Л. Тарангул [5], В.М. Федосов [6], Н.М. Холод [7], К.І. Швабій [8], С.І. Юрій [6] та ін.

Постановка завдання. Основною метою дослідження є вивчення особливостей надання пільг для платників індивідуального прибуткового податку залежно від статусу платника та розміру його доходу у США.

Виклад основного матеріалу дослідження. Запровадження податку на доходи фізичних осіб (індивідуального прибуткового податку) у Сполучених Штатах Америки (далі – США) як правило пов'язують із прийняттям 16 Поправки до Конституції, яка була подана до розгляду 02.07.1909 р. та ратифікована 03.02.1913 р. Відповідно до документу Конгрес отримав право накладати і стягувати податки з прибутків з будь-якого джерела, не розподіляючи їх між окремими штатами і незалежно від перепису чи підрахунку чисельності населення [9]. Із моменту встановлення фіскальне значення податку було другорядним. Наприклад, у 1920-ті рр. усі прибуткові податки сукупно дорівнювали лише 2% від ВВП країни 1,5% у 1933 р. Однак поступово ситуація змінилася: у 2015 р. тільки податок на доходи фізичних осіб складатиме приблизно 8,2% від ВВП країни із подальшим очікуванням зростання його частки до 9% у 2018 р. [10]

З метою оподаткування платники індивідуального прибуткового податку у США поділяються на чотири категорії відповідно до свого статусу: самотні (не перебувають у шлюбі), подружні пари зі спільною сплатою податку, подружні пари з окремою сплатою податку та голови домогосподарства (основні годувальники). Для цілей федерального оподаткування шлюб означає тільки юридично оформлений союз між чоловіком і жінкою, що є чоловіком і дружиною. Ідентифікація і вибір правильного статусу є надзвичайно важливим завданням, оскільки саме він визначає вимоги до подання податкової декларації за наслідками року, суми дозволених податкових пільг та розміри відшкодувань. Також залежно від статусу та рівня доходу варіюються і ставки податку (див. табл. 1).

Як видно з таблиці 1, градація ставок податку є доволі значною з очевидною орієнтацією на оподаткування доходів заможних осіб [11]. Тому можна зробити висновок про надання певних послаблень в оподаткуванні головам домогосподарств (годувальникам), оскільки граничні межі їх доходів є майже аналогічними тим, що передбачені для подружніх пар із спільною сплатою податку у єдиній декларації. При цьому однією із умов для отримання статусу годувальника є вимога не перебувати у шлюбі та мати на утриманні осіб, що відповідають встановленим критеріям (наприклад, власні та усиновлені діти) [12]. Тобто соціальна функція податку на доходи

фізичних осіб у США реалізується у тому числі і в площині податкових ставок.

Зазначимо, що у США шкала податкових ставок з індивідуального прибуткового податку є динамічною, оскільки з моменту запровадження податку вона змінювалась радикальним чином [13]. Продемонструємо це на прикладі проміжку часу 1990–2015 рр. (див. табл. 2).

Навіть обраний нами період демонструє гнучкість шкали податкових ставок щодо кількості та висоти. А, наприклад, у 1918–1924 рр. кількість ставок дорівнювала 50, тоді як у 1952–1953 рр. максимальна ставка податку складала 92%. Аналогічним чином, хоча і не так радикально, щороку змінюються відповідні розміри доходу, до яких застосовуються ті чи інші ставки. У цьому контексті критичні твердження щодо турбулентності вітчизняного податкового законодавства та його фіскальної спрямованості можна частково заперечити, ґрунтуючись на прикладі США.

Що стосується пільгового оподаткування доходів фізичних осіб у США, то воно передбачає такі варіанти, як [14]:

- звільнення від оподаткування (*exemption*) – щорічна зафіксована сума, що зменшує розмір оподатковуваного доходу для будь-якого платника;
- виключення з-під оподаткування (*exclusion*) – суми, що не включаються до складу заробленого доходу;

Таблиця 1

Диференціація ставок федерального індивідуального прибуткового податку у США у 2015 р. залежно від статусу та рівня доходу*

(дол. США)

Ставка податку, %	Розмір доходу			
	Самотні платники	Подружжя, що заповнює декларацію:		Голова домогосподарства
		спільно	окремо	
10	0–9 225	0–18 450	0–9 225	0–13 150
15	9 226–37 450	18 451–74 900	9 226–37 450	13 151–50 500
25	37 451–90 750	74 901–151 200	37 451–75 600	50 201–129 600
28	90 751–189 300	151 201–260 450	75 601–115 225	129 601–209 850
33	189 301–411 500	230 451–411 500	155 226–205 750	209 851–411 500
35	411 501–413 200	411 501–464 850	205 751–232 425	411 501–439 000
39,6	413 201 і більше	464 851 і більше	232 426 і більше	439 001 і більше

*Джерело: *Individual Income Tax Rates, Standard Deductions, Personal Exemptions, and Filing Thresholds in 2015 [Electronic resource] / Internal Revenue Service. – Mode of access: http://www.taxpolicycenter.org/taxfacts/content/pdf/individual_rates.pdf*

Таблиця 2

Градація ставок федерального індивідуального прибуткового податку у США у 1990–2015 рр., %*

1990	1991–1992	1993–2000	2001	2002	2003–2012	2013–2015
15	15	15	15	10	10	10
				15	15	15
28	31	28	27,5	27	25	25
		31	30,5	30	28	28
		36	35,5	35	33	33
		39,6	39,1	38,6	35	35
						39,6

*Джерело: *Federal Individual Income Tax Rates History [Electronic resource] / Internal Revenue Service. – Mode of access: http://taxfoundation.org/sites/default/files/docs/fed_individual_rate_history_nominal.pdf*

- вирахування з доходу (*deduction*) – суми, що зменшують розмір заробленого доходу;
- заліки/кредити (*tax credits*) – суми, що зменшують розмір належної до сплати суми податку.

Охарактеризуємо кожен з них детально.

Відповідно до законодавства, звільнення від оподаткування може бути використано платником безпосередньо за себе (у подвійному розмірі у випадку подання подружжям спільної декларації) та за утриманців, якщо останні відповідають встановленим вимогам. Порядок застосування даної пільги детально окреслений у публікації Служби внутрішніх доходів (далі – СВД) № 501 [12]. Щороку величина звільнення індексується, що поступово збільшує її розмір (див. рис. 1).

Як видно з рисунка 1, розмір персонального звільнення у середньому щороку збільшується на 100 доларів США. З одного боку, це можна назвати досить повільною прогресією, але стабільне зростання нами оцінюється позитивно.

Однак право на отримання максимального звільнення не є безумовним: якщо за підсумками року скоригований валовий дохід (це зароблений дохід, зменшений на суми вирахувань) платника перевищує визначену законодавцем суму, розмір пільги скорочується на 2% за кожні 2 500 доларів США такого перевищення, поки не сягне нуля. Наприклад, у 2014 році гранична межа доходу для застосування цієї пільги для самотніх осіб була встановлена на рівні 254 200 доларів США, а для основного годувальника – 279 650 доларів США. На нашу думку, такий розмір доходу дозволятиме скористатися пільгою у повному обсязі переважній більшості платників прибуткового податку, включаючи таку можливість для заможних осіб, що є цілком справедливо та актуально для записання в Україні.

Щодо доходів, виведених законодавцем із під оподаткування, то їх перелік налічує десятки випадків. Наприклад, до складу оподаткованого доходу не включаються:

- державні виплати батькам, що усиновляють дітей, на їх утримання;
- страхові внески роботодавців на користь їх працівників;
- пенсійні виплати ветеранам;
- суми відсотків, отриманих від володіння державними облігаціями, що витрачені або на будівництво каналізації/утилізацію інших відходів, або на участь у проектах будівництва багатоквартирних будівників під найм, або на будівництво інфраструктури для приватних некомерційних установ;
- оплати роботодавцями підвищення кваліфікації їх працівникам у розмірі 5 250 доларів США для кожної особи та ін.

З цього далеко не повного переліку можна зробити висновок, що законодавцем виведені з-під оподаткування ті доходи, що мають соціальну або інвестиційну спрямованість.

Ще більш вагомий список налічується щодо пільг, пов'язаних із вирахуваннями із доходу [15]. Відзначимо, що існують два способи заявляти вирахування: здійснювати постатейні вирахування або скористатися Стандартним вирахуванням.

Наведемо деякі з постатейних вирахувань [16]:

- штатні і місцеві податки, податок на продажі, податок на нерухомість, податок на особисте майно, витрати на переїзд на нове місце проживання;
- благодійні пожертви;
- витрати на медичне та стоматологічне обслуговування;
- витрати для працівників у сфері освіти;
- виплати аліментів;
- виплати відсотків за іпотечний кредит;
- витрати на освіту;
- втрати від нещасних випадків та стихійних лих та інші вирахування.

Деяким платникам використовувати Стандартне вирахування не дозволяється законом (наприклад, подружжю, що подає індивідуальну податкову декларацію окремо, а чоловік (дружина) здійснює постатейні вирахування). Одночасно платник зобов'язаний здійснювати постатейні вирахування у тому випадку, якщо його допустимі постатейні вирахування перевищують стандартне вирахування.

Постатейні вирахування платника можуть бути обмежені (анульовані або знижені), якщо його скоригований валовий дохід перевищить встановлені законодавцем порогові значення для кожного статусу. Наприклад, у 2014 році: для самотніх – 254 200 доларів США; для подружжя, яке подає спільну податкову

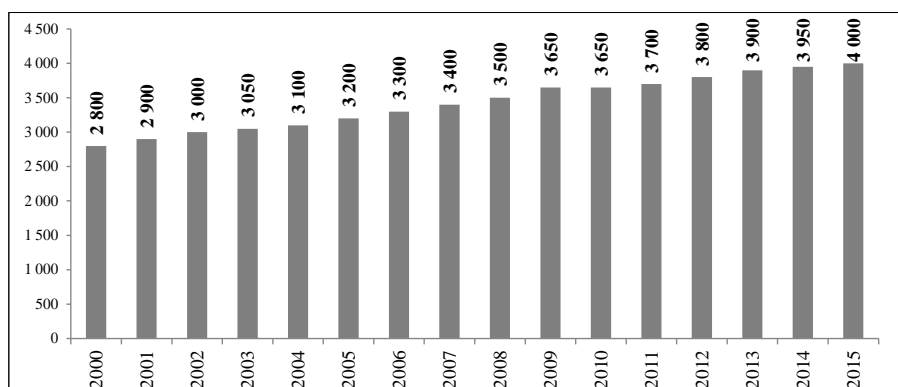

Рис. 1. Розмір звільнення від оподаткування (exemption) для платників індивідуального прибуткового податку у США у 2000–2015 рр., дол. США*

*Джерело: *Individual Income Tax Rates, Standard Deductions, Personal Exemptions, and Filing Threshold in 1944–2015* [Electronic resource] / Internal Revenue Service. – Mode of access: http://www.taxpolicycenter.org/taxfacts/content/pdf/individual_rates.pdf

Таблиця 3

Розмір стандартного вирахування (standard deduction) з доходу платника, якого утримує інший платник індивідуального прибуткового податку, у США у 1998–2015 рр.*
(дол. США)

Розмір стандартного вирахування	Роки
700 дол. США, або зароблений дохід плюс 250 дол. США	1998–2001
750 дол. США, або зароблений дохід плюс 250 дол. США	2002–2003
800 дол. США, або зароблений дохід плюс 250 дол. США	2004–2005
850 дол. США, або зароблений дохід плюс 300 дол. США	2006–2007
900 дол. США, або зароблений дохід плюс 300 дол. США	2008
950 дол. США, або зароблений дохід плюс 300 дол. США	2009–2012
1 000 дол. США, або зароблений дохід плюс 350 дол. США	2013–2015

*Джерело: *Individual Income Tax Rates, Standard Deductions, Personal Exemptions, and Filing Threshold in 1944–2015 [Electronic resource] / Internal Revenue Service. – Mode of access: http://www.taxpolicycenter.org/taxfacts/content/pdf/individual_rates.pdf*

Таблиця 4

Розмір вирахування з доходу (deduction) для платників індивідуального прибуткового податку у США у 2000–2015 рр.*
(дол. США)

Рік	Вид вирахування	Неодружений платник	Подружжя, що заповнює декларацію:		Голова домогосподарства
			спільно	окремо	
2000	стандартне	4 400	7 350	3 675	6 450
	додаткове ¹	1 100	850	850	1 100
2001	стандартне	4 550	7 600	3 800	6 650
	додаткове	1 100	900	900	1 100
2002	стандартне	4 700	7 850	3 925	6 900
	додаткове	1 150	900	900	1 150
2003	стандартне	4 750	9 500	4 750	7 000
	додаткове	1 150	950	950	1 150
2004	стандартне	4 850	9 700	4 850	7 150
	додаткове	1 200	950	950	1 200
2005	стандартне	5 000	10 000	5 000	7 300
	додаткове	1 250	1 000	1 000	1 250
2006	стандартне	5 150	10 300	5 150	7 550
	додаткове	1 250	1 000	1 000	1 250
2007	стандартне	5 350	10 700	5 350	7 850
	додаткове	1 300	1 050	1 050	1 300
2008	стандартне	5 450	10 900	5 450	8 000
	додаткове	1 350	1 050	1 050	1 300
2009	стандартне	5 700	11 400	5 700	8 350
	додаткове	1 400	1 100	1 100	1 400
2010	стандартне	5 700	11 400	5 700	8 400
	додаткове	1 400	1 100	1 100	1 400
2011	стандартне	5 800	11 600	5 800	8 500
	додаткове	1 450	1 150	1 150	1 450
2012	стандартне	5 950	11 900	5 950	8 700
	додаткове	1 450	1 150	1 150	1 450
2013	стандартне	6 100	12 200	6 100	8 950
	додаткове	1 500	1 200	1 200	1 500
2014	стандартне	6 200	12 400	6 200	9 100
	додаткове	1 550	1 200	1 200	1 550
2015	стандартне	6 300	12 600	6 300	9 250
	додаткове	1 550	1 250	1 250	1 550

¹ Додаткова податкова знижка додається із стандартною за умови, якщо вік платника податку становить 65 і більше років, а також за наявності сліпоти.

*Джерело: *Individual Income Tax Rates, Standard Deductions, Personal Exemptions, and Filing Threshold in 1944–2015 [Electronic resource] / Internal Revenue Service. – Mode of access: http://www.taxpolicycenter.org/taxfacts/content/pdf/individual_rates.pdf*

ву декларацію – 305 050 доларів США / окрему податкову декларацію – 152525 доларів США; для основних годувальників – 279 650 доларів США. Суми обмежень наводяться в Інструкціях до декларації з індивідуального прибуткового податку (№ 1040) або в Інструкціях до Таблиці «А» Декларації (№ 1040).

На нашу думку, найбільший інтерес представляє так зване Стандартне вирахування – це виражена в доларах США, щорічно індексована сума, яка знижує обсяг оподаткованого доходу платника. Стандартне вирахування включає суму базового стандартного вирахування і будь-яких додаткових стандартних вирахувань за віком або у зв'язку зі сліпотою. Вирахування додаткової суми за віком дозволяється, якщо платнику виповнилося 65 або більше років станом на кінець податкового року. А додаткове вирахування в зв'язку зі сліпотою дозволяється платнику, який є сліпим в останній день податкового року.

У випадку, якщо інший платник податку заявить платника як свого утриманця, то стандартне вирахування останнього складатиме фіксовану суму. Наприклад, у 2015 році або 1 000 доларів США, або зароблений дохід плюс 350 доларів США, залежно від того, яка з цих сум більше (але загальна сума не може перевищувати 1 000 доларів США) (див. табл. 3).

Як видно з таблиці 3, розмір стандартного вирахування з доходу платника, якого утримує інший платник індивідуального прибуткового податку, також має стійку тенденцію до зростання у динаміці, що ми оцінюємо позитивно.

Отже, Стандартне вирахування щороку коригується за рахунок поправки на інфляцію і змінюється залежно від статусу платника податків, віку (65 років і старше) і (або) наявності сліпоти, а також від того, чи може інший платник податку заявити платника в якості свого утриманця (див. табл. 4).

З даних, наведених у таблиці 3, можна скласти уявлення про розміри вирахувань із доходу, що вбудовані у конструкцію індивідуального прибуткового податку у США. Відзначимо, що законодавець і в межах даної пільги надає досить значні переваги для платників з дітьми, внаслідок чого оподатковуваний дохід може бути суттєво зменшений. Вважаємо це проявом дієвого соціального захисту населення за рахунок інструментарію податкової системи, який вартий для запозичення у вітчизняну практику.

На нашу думку, звільнення від оподаткування та стандартне вирахування з оподаткованого доходу у США по факту являють собою той неоподатковуваний мінімум, що витрачається платником для отримання доходу, тобто мінімальну суму, необхідну для існування. Величина такого мінімуму у США є реальною, на противагу Україні, де законодавець обмежив його сумою у розмірі 17 грн.

Не менш значним за обсягом є і перелік податкових заліків (кредитів) – податкових пільг,

що зменшують належну до сплати суму індивідуального прибуткового податку. А якщо розмір заліку більший за суму податкового зобов'язання платника, дельта перевищення сплачується платнику готівкою. У цілому механізм податкових заліків у США побудований майже аналогічно, як і в Україні, однак непорівнянними залишаються розміри виплат та варіації заліків. Наприклад, податковий залік по догляду за дитиною або утриманцем – відсоткова частка витрат, понесених у зв'язку з оплатою послуг по догляду за особою, яка відповідає встановленим вимогам, що була сплачена постачальнику зазначених послуг. Розмір процентної частки заліку залежить від скорегованого валового доходу платника, а право на його виникає, якщо претендент оплачував послуги по догляду, щоб самому і чоловіку/дружині, спільно з яким (-ою) він подає податкову декларацію, працювати або активно шукати роботу. Однак право на залік втрачається для подружжя, що звітує окремо. Сума витрат, на основі яких розраховується залік, не повинна перевищувати 3 000 доларів США (за одну особу) або 6 000 доларів США (за двох або більше осіб). СДВ наголошує, що витрати по догляду можуть включатися у залік, якщо вони мають на меті в першу чергу забезпечити добробут і захист об'єкта догляду [17].

Перелічимо деякі заліки, що вбудовані у конструкцію індивідуального прибуткового податку з метою надання пільг платникам, а саме:

- за внески до накопичувального пенсійного фонду;
- за зароблений дохід;
- дитячий залік;
- залік по витратах осіб з обмеженими можливостями;
- залік для осіб похилого віку або інвалідів;
- залік за виробництво альтернативних видів енергії; залік за будівництво енергоефективного житла;
- залік власникам різного роду облігацій тощо.

Хоча вимоги для отримання заліків платниками є непростими, проте вони чітко виписаними у різного роду інструктивних матеріалах.

Враховуючи різноплановість пільгового оподаткування доходів фізичних осіб у США урядом передбачено Програму надання безоплатної допомоги з питань прибуткового оподаткування (*Volunteer Income Tax Assistance – VITA*) для осіб з річним доходом не більше 53 000 доларів США, інвалідам, людям похилого віку та платникам податків, які погано знають англійську мову. Сертифіковані Податковим управлінням США добровольці надають переліченим особам безоплатну допомогу у заповненні та поданні в електронному вигляді базової податкової декларації.

Поряд з програмою VITA існує Програма консультацій з питань оподаткування для літніх (*Tax Counseling for the Elderly – TCE*), що пропонує безоплатну допомогу з питань оподат-

кування всім категоріям платників податків, але особливо особам у віці 60 років і старше. Сертифіковані Податковим управлінням США добровольці, які консультують клієнтів програми з питань оподаткування, у багатьох випадках є пенсіонерами, пов'язаними з некомерційними організаціями, що отримують гранти від Податкового управління [18].

Висновки. За результатами проведеного дослідження виділимо прогресивні підходи у частині пільгового оподаткування доходів населення та конструктивні аспекти щодо їх обліку у США:

– реальний розмір неоподаткованого мінімуму доходів населення, що необхідний для заробляння доходу платником, із щорічною індексацією на інфляцію та блокуванням отримання заможними особами;

– можливість отримання мінімуму як безпосередньо за себе, так і за тих, хто знаходиться на утриманні, що істотно збільшує сукупний розмір звільнення;

– право на стандартне вирахування для осіб, які знаходяться на утриманні, але мають підробіток;

– наявність додаткових податкових пільг за соціальними ознаками (в т.ч. для основного годувальника);

– програми надання безоплатної допомоги з питань прибуткового оподаткування, доступна мова викладення податкового законодавства в частині пільг на сайті Служби внутрішніх доходів (без переважного цитування тексту Податкового кодексу), регулярне оновлення інформації та вичерпне вказування усіх необхідних перехресних посилань на відповідні інструкції і бланки декларації тощо.

У результаті є всі підстави зробити висновок про повноцінну реалізацію критеріїв горизонтальної та вертикальної рівності в оподаткуванні доходів фізичних осіб у США, що підтверджує доцільність часткового запозичення досвіду країни у вітчизняну практику.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Податкові системи зарубіжних держав / В.Л. Андрущенко, З.С. Варналій, І.А. Прокопенко, Т.В. Тучак. – К.: Кондор, 2012. – 222 с.
2. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій: навч. посіб. / за ред. Ю.Б. Іванова, І.А. Майбурова. – Х.: ВД ІНЖЕК, 2010. – 492 с.
3. Доходи та заощадження в перехідній економіці України / за ред. С.М. Панчишина та М. Савлука. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 406 с.
4. Соколовська А.М. Проблеми моніторингу ефективності надання податкових пільг в Україні / А.М. Соколовська // Фінанси України. – 2011. – № 3. – С. 42-53.
5. Бюджетна підтримка та податкове стимулювання національної економіки України: монографія / за заг. ред. Л.Л. Тарангул. – К.: Фенікс, 2012. – 532 с.
6. Бюджетна система: навч. посіб. / за ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 871 с.
7. Холод Н.М. Розподіл доходів та бідність у перехідних економіках: монографія / Н.М. Холод. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2009. – 442 с.
8. Швабій К.І. Оподаткування доходів населення: проблеми науки та практики: монографія / К.І. Швабій. – Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2009. – 296 с.
9. Ellen Terrell (2012), History of the US Income Tax The Library of Congress [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.loc.gov/rr/business/hotopic/irs_history.html.
10. US Income Tax History [Electronic resource] / USA Government Revenue. – Mode of access: http://www.usgovernmentrevenue.com/income_tax_history.
11. Individual Income Tax Rates, Standard Deductions, Personal Exemptions, and Filing Thresholds in 2015 [Electronic resource] / Internal Revenue Service. – Mode of access: http://www.taxpolicycenter.org/taxfacts/content/pdf/individual_rates.pdf.
12. Publication 501 (2014), Exemptions, standard deduction, and filing information For use in preparing 2014 Returns [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.irs.gov/publications/p501/>.
13. Federal Individual Income Tax Rates History [Electronic resource] / Internal Revenue Service. – Mode of access: http://taxfoundation.org/sites/default/files/docs/fed_individual_rate_history_nominal.pdf.
14. Kimmons Ronald (2011), Difference Between a Deduction and an Exclusion: [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.ehow.com/info_10060659_difference-between-deduction-exclusion.html.
15. Your Federal Income Tax For Individuals Publication 17 Catalog Number 10311G For use in preparing 2014 Returns [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.irs.gov/pub/irs-pdf/p17.pdf>.
16. Instructions for Schedule A (Form 1040) [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.irs.gov/instructions/i1040sca/ar01.html>.
17. Topic 602 – Child and Dependent Care Credit [Electronic resource] / Internal Revenue Service. – Mode of access: <http://www.irs.gov/taxtopics/tc602.html>.
18. Free Tax Return Preparation for Qualifying Taxpayers [Electronic resource] / Internal Revenue Service. – Mode of access: <http://www.irs.gov/Individuals/Free-Tax-Return-Preparation-for-You-by-Volunteers>.